٤٢٠ دەقەر لەو ڕەوتانەی ماڵ ئاو ئەدەن لە ٦٠ ساڵی ڕابردوودا ماوەیەکی درێژە هەوا گۆڕاوە هەستیاریە

مەلبەندی هەندەران لەگەڵ ئەحمەد بەرزەنجی

— ٦ ئەیلول ٢٠٢٦ ی زایینی لە شەنگال و هەولێر و سلێمانی ٤٢٠ دەقەر لە ڕەوتە سەرەکییەکانی ئاوی باران لە ٦٠ ساڵی ڕابردوودا ئەوە دەسەلمێنن کە کەشی هەرێمەکە ماوەیەکی درێژە هەستیارە بۆ گۆڕانی کەشی جیهانی. ئەم داتایە لە ڕاپۆرتێکی هاوبەشی وەزارەتی ژینگەی عێراق و هەرێمی کوردستان و زانکۆی سلێمانی دەرچووە و ئەمڕۆ لە کۆنگرەیەکی ڕۆژنامەوانی لە هەولێر ڕاگەیەندرا. ئامانجی ڕاپۆرتەکە ئەوە نییە تەنها ژمارە بخاتە ڕوو، بەڵکو ئەو ڕەوتانە دیاری بکات کە ئاو لە ژێر زەوی و لە ڕووباردا چۆن گۆڕاون و کامە لە کامە زیاتر هەستیارە بە گۆڕانی کەشی داهاتوو.

ئەو داتایانەی کە لە ڕاپۆرتەکەدا هاتوون لە ٤٢٠ شوێنی پێوانەی جیاواز وەرگیراون، کە تێیاندا بارانی ساڵانە، ڕۆژە بارانییەکان، پلەی گەرمی و ئاستی ئاوی ژێرزەوی هەیە. بۆ نموونە لە هەولێر و دهۆک ژمارەی ڕۆژە بارانییەکان لە نێوان ١٩٦١ و ٢٠٢٠دا نزیکەی ١٨ ڕۆژ کەمی کردووە، کە واتە ئاوی باران کەمتر دێت بەڵام بارانەکە خۆی زیاتر دێت. لە کاتێکدا لە سلێمانی و کەرکوک ژمارەی ڕۆژە بارانییەکان کەمی کردووە بەڵام بڕی باران زیاتر بووە، واتە بارانی کەم بەڵام توند. ئەمە وا دەکات مەترسی لافاو و ئاوگرتن زیاد بکات لە کاتێکدا کشتوکاڵ پێویستی بە ئاوی جێگیر هەیە.

ئاستی ئاوی ژێرزەوی لە زۆربەی ئەو شوێنانەی کە پێوانە کراون بە خێرایی کەمبوونەوەی تێدایە. لە دهۆک و هەولێر ئاستی ئاو لە نێوان ٢٠٠٠ و ٢٠٢٠دا نزیکەی ٤ مەتر دابەزیوە، لە کاتێکدا لە سلێمانی کەمێکی کەمتر بووە. ئەمە ئاماژە بە ئەوە دەکات کە ئاوی ژێرزەوی کە زۆر هێواش پڕ دەبێتەوە، کاتێک کەم دەکرێتەوە زۆر خێرا کەم دەبێتەوە. ڕاپۆرتەکە ئاماژە بە ئەوە دەکات کە ئەو شوێنانەی کە پشت بە ئاوی ژێرزەوی دەبەستن، وەک چۆمی خابور و ئاوەدانییەکانی باشوری هەولێر، لە مەترسیدارترین کەرتەکانن.

کاریگەری لەسەر کشتوکاڵ و ئاژەڵداری ڕاستەوخۆ گەورەیە. ڕاپۆرتەکە دەڵێت کە ئەگەر کەشی داهاتوو وا بێت کە پلەی گەرمی ١ بۆ ٢ پلە زیاد بکات، بڕی ئاوی پێویست بۆ کشتوکاڵی ئاوێژکراو لە �ののی ئەو ساڵانەی کە ئێستا هەیە زیاتر دەبێت. لە کاتێکدا بڕی باران کەمتر دێت، واتە جووتیارەکان ناچار دەبن بە دەستی خۆیان ئاو بکێشن و تێچووی وزە زیاد دەبێت. ئەمە کاریگەری لەسەر بەرهەمی گەنم و جۆ و سەوزە دەبێت کە زۆربەی ئەو کشتوکاڵەی کە لە ٦٠ ساڵی ڕابردوودا بووە بنەمای ئابووری گوندەکانە.

ڕاپۆرتەکە پێشنیار دەکات کە سیستەمێکی چاودێری ئاو دروست بکرێت کە هەر ٦ مانگ جارێک نوێ بکرێتەوە و لە ئۆفیسی وەزارەتی ژینگەی هەولێر کرێتەوە. هەروەها پێشنیار کراوە کە ڕێگەچارە بچووکەکانی کۆکردنەوەی ئاوی باران لە گوندەکانی دهۆک و هەولێر بڵاو بکرێتەوە، چونکە ئەمە یەکێکە لە ئاسانترین ڕێگاکان بۆ کەمکردنەوەی مەترسی لافاو. ئەنجامی ئەم ڕاپۆرتە دەکرێت ببێتە بنەمای بڕیارەکانی بودجەی ساڵی داهاتووی هەرێم لە بواری ئاودێری و پارێزگاری سەرچاوەی ئاودا.

ئەنجامی ئەو توێژینەوە نوێیە لە سلێمانی دەخاتە ڕوو کە چۆن گۆڕانی کەش کاریگەری لەسەر ئاوی ژێرزەوی دەبێت

سلێمانی – ڕۆژنامەی هاوڵاتی – ٤ ی ئەیلولی ٢٠٢٦: توێژینەوەیەکی نوێ کە لە زانکۆی سلێمانی ئەنجام دراوە ئاماژە بە ئەوە دەکات کە گۆڕانی کەش کاریگەری گەورە لەسەر ئاوی ژێرزەوی دەبێت لە هەرێمی کوردستان. ئەو توێژینەوەیە کە لە لایەن پسپۆڕانی جیۆلۆجی و ژینگەوە ئامادە کراوە، ئەوە دەسەلمێنێت کە ئەگەر پلەی گەرمی لە داهاتوودا زیاد بکات، بڕی ئاوی ژێرزەوی کە ئێستا هەیە کەمتر دەبێت و کاتی پڕبوونەوەی هێواشتر دەبێت.

توێژەرەکان ٤٢٠ شوێنی پێوانەی جیاوازیان بەکارهێناوە لە نێوان ساڵانی ١٩٦١ و ٢٠٢٠دا. ئەنجامەکان دەریدەخەن کە ژمارەی ڕۆژە بارانییەکان لە زۆربەی ئەو شوێنانەدا کەمی کردووە، بەڵام بڕی باران لە هەندێک شوێنی تردا زیاتر بووە. ئەمە واتە باران کەمتر دێت بەڵام بارانەکە خۆی زیاتر دێت و مەترسی لافاو زیاد دەبێت. لە کاتێکدا ئاستی ئاو لە چەند شوێنێکی تردا کەمێکی کەمتر بووە، کە ئەوە ئاماژە بە ئەوە دەکات کە ئاوی ژێرزەوی هێواش پڕ دەبێتەوە.

کاریگەری لەسەر کشتوکاڵ و ئاژەڵداری ڕاستەوخۆ گەورەیە. توێژینەوەکە دەڵێت ئەگەر پلەی گەرمی ١ بۆ ٢ پلە زیاد بکات، بڕی ئاوی پێویست بۆ کشتوکاڵی ئاوێژکراو لە ٦٠ ساڵی داهاتوودا لە نێوان ١٥ و ٢٥ لە سەدی ئەو ساڵانەی کە ئێستا هەیە زیاتر دەبێت. لە کاتێکدا بڕی باران کەمتر دێت، واتە جووتیارەکان ناچار دەبن بە دەستی خۆیان ئاو بکێشن و تێچووی وزە زیاد دەبێت. ئەمە کاریگەری لەسەر گەنم و جۆ و سەوزە دەبێت کە زۆربەی ئەو کشتوکاڵەی کە لە ٦٠ ساڵی ڕابردوودا بووە بنەمای ئابووری گوندەکانە.

ڕاپۆرتەکە پێشنیار دەکات کە سیستەمێکی چاودێری ئاو دروست بکرێت کە هەر ٦ مانگ جارێک نوێ بکرێتەوە و لە ئۆفیسی وەزارەتی ژینگەی هەولێر کرێتەوە. هەروەها پێشنیار کراوە کە ڕێگەچارە بچووکەکانی کۆکردنەوەی ئاوی باران لە گوندەکانی دهۆک و هەولێر بڵاو بکرێتەوە، چونکە ئەمە یەکێکە لە ئاسانترین ڕێگاکان بۆ کەمکردنەوەی مەترسی لافاو. ئەنجامی ئەم ڕاپۆرتە دەکرێت ببێتە بنەمای بڕیارەکانی بودجەی ساڵی داهاتووی هەرێم لە بواری ئاودێری و پارێزگاری سەرچاوەی ئاودا.

٦٠ ساڵی ڕابردوو: ئاوی باران کەمتر دێت بەڵام زیاتر دێت

سلێمان عەلی – هەولێر – ٢٠٢٦ ی ئەیلولی ٤ ی ٢ ی ٢٠٢٦ ٤ ی ئەیلول ٢٠٢٦ – ٦٠ ساڵی ڕابردوو ئاوی باران لە هەرێمی کوردستان کەمی کردووە، بەڵام بڕی باران لە هەندێک شوێن زیاتر بووە. ئەمە ئەو دەرئەنجامەی سەرەکی کە توێژینەوەیەکی هاوبەش لە نێوان وەزارەتی ژینگەی عێراق و هەرێمی کوردستان و زانکۆی سلێمانی پێشکەش کرد. توێژینەوەکە داتای ساڵانە و ڕۆژانە بەکارهێناوە لە ٤٢٠ شوێنی پێوانەی جیاواز لە نێوان ساڵانی ١٩٦١ و ٢٠٢٠دا.

ئەنجامەکان دەریدەخەن کە ژمارەی ڕۆژە بارانییەکان لە زۆربەی ئەو شوێنانەدا کەمی کردووە، بەڵام بڕی باران لە هەندێک شوێنی تردا زیاتر بووە. ئەمە واتە باران کەمتر دێت بەڵام بارانەکە خۆی زیاتر دێت و مەترسی لافاو زیاد دەبێت. لە کاتێکدا ئاستی ئاو لە چەند شوێنێکی تردا کەمێکی کەمتر بووە، کە ئەوە ئاماژە بە ئەوە دەکات کە ئاوی ژێرزەوی هێواش پڕ دەبێتەوە.

کاریگەری لەسەر کشتوکاڵ و ئاژەڵداری ڕاستەوخۆ گەورەیە. توێژینەوەکە دەڵێت ئەگەر پلەی گەرمی ١ بۆ ٢ پلە زیاد بکات، بڕی ئاوی پێویست بۆ کشتوکاڵی ئاوێژکراو لە ٦٠ ساڵی داهاتوودا لە نێوان ١٥ و ٢٥ لە سەدی ئەو ساڵانەی کە ئێستا هەیە زیاتر دەبێت. لە کاتێکدا بڕی باران کەمتر دێت، واتە جووتیارەکان ناچار دەبن بە دەستی خۆیان ئاو بکێشن و تێچووی وزە زیاد دەبێت. ئەمە کاریگەری لەسەر گەنم و جۆ و سەوزە دەبێت کە زۆربەی ئەو کشتوکاڵەی کە لە ٦٠ ساڵی ڕابردوودا بووە بنەمای ئابووری گوندەکانە.

ڕاپۆرتەکە پێشنیار دەکات کە سیستەمێکی چاودێری ئاو دروست بکرێت کە هەر ٦ مانگ جارێک نوێ بکرێتەوە و لە ئۆفیسی وەزارەتی ژینگەی هەولێر کرێتەوە. هەروەها پێشنیار کراوە کە ڕێگەچارە بچووکەکانی کۆکردنەوەی ئاوی باران لە گوندەکانی دهۆک و هەولێر بڵاو بکرێتەوە، چونکە ئەمە یەکێکە لە ئاسانترین ڕێگاکان بۆ کەمکردنەوەی مەترسی لافاو. ئەنجامی ئەم ڕاپۆرتە دەکرێت ببێتە بنەمای بڕیارەکانی بودجەی ساڵی داهاتووی هەرێم لە بواری ئاودێری و پارێزگاری سەرچاوەی ئاودا.

٤٢٠ دەقەر لەو ڕەوتانەی ماڵ ئاو ئەدەن لە ٦٠ ساڵی ڕابردوودا ماوەیەکی درێژە هەوا گۆڕاوە هەستیاریە

مەلبەندی هەندەران لەگەڵ ئەحمەد بەرزەنجی

— ٦ ئەیلول ٢٠٢٦ ی زایینی لە شەنگال و هەولێر و سلێمانی ٤٢٠ دەقەر لە ڕەوتە سەرەکییەکانی ئاوی باران لە ٦٠ ساڵی ڕابردوودا ئەوە دەسەلمێنن کە کەشی هەرێمەکە ماوەیەکی درێژە هەستیارە بۆ گۆڕانی کەشی جیهانی. ئەم داتایە لە ڕاپۆرتێکی هاوبەشی وەزارەتی ژینگەی عێراق و هەرێمی کوردستان و زانکۆی سلێمانی دەرچووە و ئەمڕۆ لە کۆنگرەیەکی ڕۆژنامەوانی لە هەولێر ڕاگەیەندرا. ئامانجی ڕاپۆرتەکە ئەوە نییە تەنها ژمارە بخاتە ڕوو، بەڵکو ئەو ڕەوتانە دیاری بکات کە ئاو لە ژێر زەوی و لە ڕووباردا چۆن گۆڕاون و کامە لە کامە زیاتر هەستیارە بە گۆڕانی کەشی داهاتوو.

ئەو داتایانەی کە لە ڕاپۆرتەکەدا هاتوون لە ٤٢٠ شوێنی پێوانەی جیاواز وەرگیراون، کە تێیاندا بارانی ساڵانە، ڕۆژە بارانییەکان، پلەی گەرمی و ئاستی ئاوی ژێرزەوی هەیە. بۆ نموونە لە هەولێر و دهۆک ژمارەی ڕۆژە بارانییەکان لە نێوان ١٩٦١ و ٢٠٢٠دا نزیکەی ١٨ ڕۆژ کەمی کردووە، کە واتە ئاوی باران کەمتر دێت بەڵام بارانەکە خۆی زیاتر دێت. لە کاتێکدا لە سلێمانی و کەرکوک ژمارەی ڕۆژە بارانییەکان کەمی کردووە بەڵام بڕی باران زیاتر بووە، واتە بارانی کەم بەڵام توند. ئەمە وا دەکات مەترسی لافاو و ئاوگرتن زیاد بکات لە کاتێکدا کشتوکاڵ پێویستی بە ئاوی جێگیر هەیە.

ئاستی ئاوی ژێرزەوی لە زۆربەی ئەو شوێنانەی کە پێوانە کراون بە خێرایی کەمبوونەوەی تێدایە. لە دهۆک و هەولێر ئاستی ئاو لە نێوان ٢٠٠٠ و ٢٠٢٠دا نزیکەی ٤ مەتر دابەزیوە، لە کاتێکدا لە سلێمانی کەمێکی کەمتر بووە. ئەمە ئاماژە بە ئەوە دەکات کە ئاوی ژێرزەوی کە زۆر هێواش پڕ دەبێتەوە زۆر خێرا کەم دەبێتەوە. ڕاپۆرتەکە ئاماژە بە ئەوە دەکات کە ئەو شوێنانەی کە پشت بە ئاوی ژێرزەوی دەبەستن، وەک چۆمی خابور و ئاوەدانییەکانی باشوری هەولێر، لە مەترسیدارترین کەرتەکانن.

کاریگەری لەسەر کشتوکاڵ و ئاژەڵداری ڕاستەوخۆ گەورەیە. ڕاپۆرتەکە دەڵێت کە ئەگەر کەشی داهاتوو وا بێت کە پلەی گەرمی ١ بۆ ٢ پلە زیاد بکات، بڕی ئاوی پێویست بۆ کشتوکاڵی ئاوێژکراو لە ٦٠ ساڵی داهاتوودا لە نێوان ١٥ و ٢٥ لە سەدی ئەو ساڵانەی کە ئێستا هەیە زیاتر دەبێت. لە کاتێکدا بڕی باران کەمتر دێت، واتە جووتیارەکان ناچار دەبن بە دەستی خۆیان ئاو بکێشن و تێچووی وزە زیاد دەبێت. ئەمە کاریگەری لەسەر گەنم و جۆ و سەوزە دەبێت کە زۆربەی ئەو کشتوکاڵەی کە لە ٦٠ ساڵی ڕابردوودا بووە بنەمای ئابووری گوندەکانە.

ڕاپۆرتەکە پێشنیار دەکات کە سیستەمێکی چاودێری ئاو دروست بکرێت کە هەر ٦ مانگ جارێک نوێ بکرێتەوە و لە ئۆفیسی وەزارەتی ژینگەی هەولێر کرێتەوە. هەروەها پێشنیار کراوە کە ڕێگەچارە بچووکەکانی کۆکردنەوەی ئاوی باران لە گوندەکانی دهۆک و هەولێر بڵاو بکرێتەوە، چونکە ئەمە یەکێکە لە ئاسانترین ڕێگاکان بۆ کەمکردنەوەی مەترسی لافاو. ئەنجامی ئەم ڕاپۆرتە دەکرێت ببێتە بنەمای بڕیارەکانی بودجەی ساڵی داهاتووی هەرێم لە بواری ئاودێری و پارێزگاری سەرچاوەی ئاودا.

٦٠ ساڵی ڕابردوو: ئاوی باران کەمتر دێت بەڵام زیاتر دێت

سلێمان عەلی – هەولێر – ٢٠٢٦ ی ئەیلولی ٤ ی ٢ ی ٢٠٢٦ ٤ ی ئەیلول ٢٠٢٦ – ٦٠ ساڵی ڕابردوو ئاوی باران لە هەرێمی کوردستان کەمی کردووە، بەڵام بڕی باران لە هەندێک شوێن زیاتر بووە. ئەمە ئەو دەرئەنجامەی سەرەکی کە توێژینەوەیەکی هاوبەش لە نێوان وەزارەتی ژینگەی عێراق و هەرێمی کوردستان و زانکۆی سلێمانی پێشکەش کرد. توێژینەوەکە داتای ساڵانە و ڕۆژانە بەکارهێناوە لە ٤٢٠ شوێنی پێوانەی جیاواز لە نێوان ساڵانی ١٩٦١ و ٢٠٢٠دا.

ئەنجامەکان دەریدەخەن کە ژمارەی ڕۆژە بارانییەکان لە زۆربەی ئەو شوێنانەدا کەمی کردووە، بەڵام بڕی باران لە هەندێک شوێنی تردا زیاتر بووە. ئەمە واتە باران کەمتر دێت بەڵام بارانەکە خۆی زیاتر دێت و مەترسی لافاو زیاد دەبێت. لە کاتێکدا ئاستی ئاو لە چەند شوێنێکی تردا کەمێکی کەمتر بووە، کە ئەوە ئاماژە بە ئەوە دەکات کە ئاوی ژێرزەوی هێواش پڕ دەبێتەوە.

کاریگەری لەسەر کشتوکاڵ و ئاژەڵداری ڕاستەوخۆ گەورەیە. توێژینەوەکە دەڵێت ئەگەر پلەی گەرمی ١ بۆ ٢ پلە زیاد بکات، بڕی ئاوی پێویست بۆ کشتوکاڵی ئاوێژکراو لە ٦٠ ساڵی داهاتوودا لە نێوان ١٥ و ٢٥ لە سەدی ئەو ساڵانەی کە ئێستا هەیە زیاتر دەبێت. لە کاتێکدا بڕی باران کەمتر دێت، واتە جووتیارەکان ناچار دەبن بە دەستی خۆیان ئاو بکێشن و تێچووی وزە زیاد دەبێت. ئەمە کاریگەری لەسەر گەنم و جۆ و سەوزە دەبێت کە زۆربەی ئەو کشتوکاڵەی کە لە ٦٠ ساڵی ڕابردوودا بووە بنەمای ئابووری گوندەکانە.

ڕاپۆرتەکە پێشنیار دەکات کە سیستەمێکی چاودێری ئاو دروست بکرێت کە هەر ٦ مانگ جارێک نوێ بکرێتەوە و لە ئۆفیسی وەزارەتی ژینگەی هەولێر کرێتەوە. هەروەها پێشنیار کراوە کە ڕێگەچارە بچووکەکانی کۆکردنەوەی ئاوی باران لە گوندەکانی دهۆک و هەولێر بڵاو بکرێتەوە، چونکە ئەمە یەکێکە لە ئاسانترین ڕێگاکان بۆ کەمکردنەوەی مەترسی لافاو. ئەنجامی ئەم ڕاپۆرتە دەکرێت ببێتە بنەمای بڕیارەکانی بودجەی ساڵی داهاتووی هەرێم لە بواری ئاودێری و پارێزگاری سەرچاوەی ئاودا.